

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 09 grudnia 2024 r.

WRPS-VI.431.2.35.2024.XX

Pani

XXXX XXXX

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy

Społecznej w Wieczfni Kościelnej

06-513 Wieczfnia Kościelna 96

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej² oraz zgodnie z Planem Kontroli Zewnętrznych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie na 2024 rok, kontrolerzy: XXXX XXXX – starszy inspektor wojewódzki, pełniący funkcję przewodniczącej zespołu kontrolującego oraz XXXX XXXX – starszy administrator, posiadające upoważnienia Wojewody Mazowieckiego, przeprowadzili w dniach od 9 do 23 września 2024 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w kierowanym przez Panią Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieczfni Kościelnej³.

Przedmiot kontroli obejmował organizację i realizację zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych⁴, zwanej dalej ustawą o świadczeniach rodzinnych, w przedmiocie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego.

Kontrolą objęto okres od 1 lipca 2022 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. do 9 września 2024 r. Kontrolę odnotowano w książce kontroli pod pozycją 1/2024, określając zakres i termin jej przeprowadzenia.

Niniejszym przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

³ Dalej Organ, Ośrodek, jednostka kontrolowana.

⁴ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323 z późn. zm.).

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki pozytywnie ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieczfni Kościelnej podjęte w zakresie organizacji zadania, natomiast pozytywnie pomimo nieprawidłowości w przedmiocie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

I. Organizacja zadania

Jednostką realizującą zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, na terenie gminy Wieczfnia Kościelna jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieczfni Kościelnej. Kierownikiem Ośrodka od 1 stycznia 2009 r. była pani XXXX XXXX, zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy. Od 4 maja 2024 r. do 26 września 2024 r. nieobecna w pracy (nieobecność usprawiedliwiona). Z dniem 26 września 2024 r. nastąpiło rozwiązanie umowy z powodu przejścia na emeryturę.

Na czas nieobecności Pani XXXX XXXX, na stanowisku kierownika Ośrodka zatrudniona została od 15 lipca 2024 r. Pani XXXX XXXX na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

Uchwałą Nr XXXXXXXXXXX z dnia 29 listopada 2016 r. Rada Gminy Wieczfnia Kościelna wprowadziła wspólną obsługę księgowo-finansową gminnych jednostek organizacyjnych, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieczfni Kościelnej. Jednostką obsługującą jest Urząd Gminy Wieczfnia Kościelna.

Szczegółową organizację wewnętrzną oraz zasady funkcjonowania jednostki kontrolowanej określa regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem⁵ z 23 września 2013 r. W części dotyczącej struktury organizacyjnej w § 6 ust. 1 pkt 3 wyodrębniono stanowisko pracownika ds. świadczeń rodzinnych, którego zadania określono w § 18 regulaminu. Utworzenie stanowiska pracy do spraw świadczeń rodzinnych jest realizacją obowiązku wynikającego z art. 20 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Powyższy regulamin organizacyjny był wielokrotnie zmieniany⁶ z uwagi na utworzenie nowych stanowisk pracy oraz przyjęcie do realizacji przez Ośrodek nowych zadań m.in.: Karty Dużej Rodziny, dodatku energetycznego, dodatku osłonowego.

W kontrolowanym okresie zadania z zakresu świadczeń rodzinnych realizowały niżej wymienione osoby⁷ na podstawie imiennych upoważnień wydanych przez Wójta Gminy

⁵ Zarządzenie Nr xxxx Kierownika GOPS w Wieczfni Kościelnej z dnia xxxx r.

⁶ Zarządzenia Kierownika GOPS w Wieczfni Kościelnej w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego: Nr xxxx z dnia xxxx r., Nr xxxx z dnia xxxx r., Nr xxxx z dnia xxxx r., Nr xxxx z dnia xxxx r., Nr xxxx z dnia xxxx r., Nr xxxx z dnia xxxx r., Nr xxxx z dnia xxxx r., Nr xxxx z dnia xxxx r., Nr xxxx z dnia xxxx r., Nr xxxx z dnia xxxx r., Nr xxxx z dnia xxxx r., Nr xxxx z dnia xxxx r., Nr xxxx z dnia xxxx r., Nr xxxx z dnia xxxx r.

⁷ Wykaz pracowników realizujących w GOPS zadania z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Wieczfnia Kościelna. Upoważnienia zostały wydane na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych:

1. Pani XXXX XXXX – kierownik GOPS od 21 listopada 2018 r. do 26 września 2024 r., posiadała upoważnienie⁸ Wójta Gminy Wieczfnia Kościelna do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.
2. Pani XXXX XXXX – kierownik GOPS – od 15 lipca 2024 r., posiada upoważnienie⁹ Wójta Gminy Wieczfnia Kościelna do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.
3. Pani XXXX XXXX – referent ds. świadczeń rodzinnych – zatrudniona na zastępstwo od 8 stycznia 2024 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, posiada upoważnienie¹⁰ Wójta Gminy Wieczfnia Kościelna do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, bez prawa do wydawania decyzji w tych sprawach.
4. Pani XXXX XXXX – referent ds. świadczeń i dodatków (poprzednio zajmowane stanowisko – pomoc administracyjna), zatrudniona od 3 kwietnia 2023 r. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. Posiada dwa upoważnienia¹¹ Wójta Gminy Wieczfnia Kościelna do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, bez prawa do wydawania decyzji w tych sprawach.
5. XXXX XXXX – specjalista pracy socjalnej – zatrudniona od 1 marca 2007 r. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. Od 2 stycznia 2023 r. posiada upoważnienie¹² Wójta Gminy Wieczfnia Kościelna do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji, w czasie nieobecności Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieczfni Kościelnej.
6. Pani XXXX XXXX – referent ds. świadczeń rodzinnych – od 12 września 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. zatrudniona na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, posiadała upoważnienie¹³ Wójta Gminy Wieczfnia Kościelna do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, bez prawa do wydawania decyzji w tych sprawach.

⁸ Upoważnienie nr xxxx z dnia xxxx r.

⁹ Upoważnienie nr xxxx z dnia xxxx r.

¹⁰ Upoważnienie nr xxxx z dnia xxxx r.

¹¹ Upoważnienia nr: xxxx z dnia xxxx r., xxxx z dnia xxxx r.

¹² Upoważnienie nr xxxx z dnia xxxx r.

¹³ Upoważnienie nr xxxx z dnia xxxx r.

7. Pani XXXX XXXX – pomoc administracyjna - od 10 czerwca 2022 r. do 9 września 2022 r. zatrudniona na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, posiadała upoważnienie¹⁴ Wójta Gminy Wieczfnia Kościelna do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, bez prawa do wydawania decyzji w tych sprawach.
8. Pani XXXX XXXX – pomoc administracyjna – od 3 stycznia 2022 r. do 15 maja 2022 r. zatrudniona na podstawie umowy o pracę w wymiarze ½ etatu, od 4 sierpnia 2022 r. do 30 kwietnia 2024 r. na podstawie umów zleceń. W ww. okresie posiadała upoważnienie¹⁵ Wójta Gminy Wieczfnia Kościelna do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, bez prawa do wydawania decyzji w tych sprawach. Upoważnienie zostało wydane na czas trwania zatrudnienia.
9. Pani XXXX XXXX – starszy referent ds. świadczeń rodzinnych – od 5 września 2016 r. zatrudniona na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, od 1 stycznia 2022 r. nieobecna w pracy (nieobecność usprawiedliwiona). Posiada upoważnienie¹⁶ Wójta Gminy Wieczfnia Kościelna do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, bez prawa do wydawania decyzji w tych sprawach.
10. Pani XXXX XXXX – specjalista pracy socjalnej – od 2 października 1995 r. do 28 grudnia 2022 r. zatrudniona na podstawie umowy o pracę. Od 2 listopada 2018 r. posiadała upoważnienie¹⁷ Wójta Gminy Wieczfnia Kościelna do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania decyzji w tych sprawach, w czasie nieobecności kierownika GOPS w Wieczfni Kościelnej. Od 9 stycznia 2023 r. do 31 marca 2023 r. zatrudniona na podstawie umowy zlecenia. W ww. okresie posiadała¹⁸ upoważnienie Wójta Gminy Wieczfnia Kościelna do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, bez prawa do wydawania decyzji w tych sprawach.

Pani XXXX XXXX od 3 lipca 2023 r. posiada dwa upoważnienia¹⁹ do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, bez prawa do wydawania decyzji w tych sprawach. Upoważnienie z 3 lipca 2023 r. zostało wydane z uwagi na zmianę stanowiska pracy.

¹⁴ Upoważnienie nr xxxx z dnia xxxx r.

¹⁵ Upoważnienie nr xxxx z dnia xxxx r.

¹⁶ Upoważnienie nr xxxx z dnia xxxx r.

¹⁷ Upoważnienie nr xxxx z dnia xxxx r.

¹⁸ Upoważnienie nr xxxx z dnia xxxx r.

¹⁹ Upoważnienia nr: xxxx z dnia xxxx r., xxxx z dnia xxxx r.

Wydając nowe upoważnienie należało poprzednie wycofać z obiegu prawnego. Czego jednostka nie uczyniła.

Kierownik GOPS występowała z pisemnymi wnioskami do Wójta Gminy Wieczfnia Kościelna o wydanie upoważnień dla pracowników Ośrodka. Wszyscy pracownicy realizujący kontrolowane zadanie posiadali zakresy czynności, w których określono realizację kontrolowanego zadania.

II. Prawidłowość postępowania w zakresie przekazywania dokumentacji w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

Podczas kontroli oświadczyła²⁰ Pani, że w okresie objętym kontrolą, tj. od 1 lipca 2022 r. do 9 września 2024 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieczfnia Kościelnej nie wpłynęły wnioski o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego, które należało przekazać wraz z dokumentami do wojewody ani wnioski, w których należało wystąpić do wojewody o ustalenie, czy w sprawach mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia, w związku z art. 23a ust. 1 i ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Ponadto oświadczyła²¹ Pani, że w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia kontroli w trzech sprawach na podstawie decyzji wojewody odzyskano nienależnie pobrane świadczenia rodzinne w łącznej kwocie 1 674,61 zł, w tym należność główną 1 539,82 zł oraz odsetki w kwocie 134,79 zł. O powyższym terminowo, tj. w ciągu 7 dni od dnia dokonania przez stronę spłaty poinformowano Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie dołączając kopię przelewów bankowych potwierdzających dokonanie spłaty. Ponadto sporządzono szczegółowe specyfikacje, które do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przekazano niezwłocznie za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej ePUAP. Jedną specyfikację sporządzono nieprawidłowo, ponieważ zamiast wykazać zwrot nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych wykazano zwrot nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych.

III. Prawidłowość ustalania uprawnień do świadczenia rodzinnego wraz z dodatkami i jego wypłacania

W kontrolowanym okresie do GOPS w Wieczfnia Kościelnej wpłynęło 227 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, w tym 125 na okres zasiłkowy 2022/2023 i 102 na okres zasiłkowy 2023/2024. W formie elektronicznej wpłynęło do Organu

²⁰ Protokół przyjęcia ustnych oświadczeń przyjęty od Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w dniu 10 września 2024 r.

²¹ Oświadczenie z 9 września 2024 r. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieczfnia Kościelnej.

6 wniosków, pozostałe zostały złożone w formie papierowej. Na podstawie złożonych wniosków do dnia rozpoczęcia kontroli Organ wydał 186 decyzji przyznających zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, w tym 22 z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, 39 decyzji odmownych, 15 uchylających, 24 decyzji zmieniających, 9 w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i ich zwrotu. Ponadto 2 wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia. 1 wniosek na okres zasiłkowy 2023/2024 złożony 30 sierpnia 2024 r. do dnia kontroli nie został rozpatrzony. Ponadto w okresie zasiłkowym 2023/2024 zostały wydane dwie decyzje odmowne dotyczące tego samego wniosku. W sprawie tej wnioskodawca odwołał się od decyzji odmownej do samorządowego kolegium odwoławczego, które przekazało sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji. W kontrolowanym okresie w 2 przypadkach o przyznanie zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami wystąpili obywatele Ukrainy.

Ośrodek nie prowadził postępowań, które dotyczyły marnotrawienia wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami lub wydatkowania ich niezgodnie z przeznaczeniem, ani spraw, w których nastąpił zgon wnioskodawcy.

Kontroli poddano akta losowo wybranych 28 spraw z okresu podlegającego kontroli, zakończonych wydaniem decyzji administracyjnych, w tym 2 sprawy, w których o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami wystąpiły obywatelki Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym trwającym na terytorium tego państwa. Dodatkowo skontrolowano 2 sprawy, w których wniosek pozostawiono bez rozpatrzenia. W kontrolowanych sprawach wydano łącznie 36 decyzji administracyjnych, z tego 20²² decyzji przyznających zasiłki rodzinne wraz z dodatkami w pełnej wysokości, 4²³ decyzje przyznające świadczenia z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, 4²⁴ decyzje zmieniające, 2²⁵ decyzje uchylające prawo do świadczeń, 2²⁶ decyzje o nienależnie pobranych świadczeniach i ich zwrocie oraz 4²⁷ decyzje odmowne.

²² Decyzje przyznające: GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxx r.

²³ Decyzje przyznające „zł/zł”: GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r.,

²⁴ Decyzja zmieniająca: GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r.,

²⁵ Decyzje uchylające: GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r.,

²⁶ Decyzje o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń: GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

²⁷ Decyzje odmowne: GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

Postępowanie w sprawach o ww. świadczenia każdorazowo wszczynano na wniosek jednego z rodziców, zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy. Złożone wnioski zawierały informacje określone w art. 23 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. 2 wnioski złożono w formie elektronicznej, pozostałe złożono w formie papierowej. Wnioski opatrzone zostały pieczęcią z datą wpływu, numerem sprawy oraz parafką osoby przyjmującej. Zawarte w nich oświadczenia i pouczenia były podpisane przez wnioskodawców. 28 na 30 wniosków było kompletnie i prawidłowo wypełnionych.

¹²⁸ wniosek został nieprawidłowo wypełniony, ponieważ wnioskodawczyni, obywatelka Ukrainy, w składzie rodziny ujęła męża, który pozostał na terytorium Ukrainy. Do wniosku dołączyła również niezbędne oświadczenie o nieprzebywaniu małżonka wnioskodawcy lub drugiego rodzica dziecka/dzieci na terytorium Rzeczypospolitej (OSR-O1), wobec powyższego nie było zasadnym, aby ujmować w składzie rodziny męża wnioskodawczyni. Kolejny wniosek²⁹ został nieprawidłowo wypełniony, ponieważ na stronie 7 wniosku, wnioskodawczyni wykazała otrzymane alimenty jako uzyskanie dochodu przez członka rodziny. Alimenty uzyskane po roku bazowym nie są uzyskaniem dochodu w świetle przepisu art. 3 ust. 24 ustawy.

W powyższych sprawach jednostka kontrolowana nie wezwała pisemnie strony do poprawienia nieprawidłowo wypełnionych wniosków, zgodnie z art. 24a ust. 1 ustawy, co było działaniem nieprawidłowym.

W ²³⁰ sprawach strony nie dołączyły do wniosków wszystkich dokumentów potrzebnych do ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami. Ośrodek na podstawie art. 24a ust. 2 ustawy wezwał wnioskodawczynię do dostarczenia brakujących dokumentów w terminie 14 dni od otrzymania wezwania. Strony nie zastosowały się do wezwania. W wezwaniu jednostka kontrolowana poinformowała strony, że niedostarczenie brakujących dokumentów skutkować będzie pozostawieniem wniosków bez rozpatrzenia. Wobec powyższego wydanie w tych sprawach postanowień o pozostawieniu wniosków bez rozpatrzenia było działaniem nieprawidłowym. W powyższych sprawach, skoro skierowane do wnioskodawczyń wezwanie o dostarczeniu brakujących dokumentów zostało doręczone, a strony nie zareagowały na wezwanie należało pozostawić wniosek bez rozpatrzenia, bez wydawania w tej sprawie postanowienia. Pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia stanowi wyłącznie czynność materialno-techniczną.

²⁸ Wniosek nr xxxx z dnia xxxx r.

²⁹ Wniosek nr xxxx z dnia xxxx r.

³⁰ Postanowienie o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia nr: GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPSxxxx z dnia xxxx r.

Ponadto, w 2³¹ skontrolowanych wnioskach elektronicznych nieprawidłowo określono datę ich wpływu do jednostki. Zamiast daty złożenia wniosku (wskazanej na ostatniej stronie formularza) wskazano datę pobrania z systemu Emp@tia. Jednakże w wydanych decyzjach administracyjnych prawidłowo wskazano datę złożenia wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

Wnioskodawcy ubiegali się o zasiłek rodzinny wraz z przysługującymi dodatkami z tytułu: rozpoczęcia roku szkolnego – 18 spraw (32 dzieci), podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły – 13 spraw (20 dzieci), kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 5 spraw (5 dzieci), wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 7 spraw (11 dzieci), samotnego wychowywania dziecka – 1 sprawa (1 dziecko), urodzenia się dziecka 1 sprawa (1 dziecko).

Do wszystkich skontrolowanych rozpatrzonych wniosków dołączono kompletną dokumentację niezbędną do obliczenia dochodu i ustalenia uprawnień do zasiłku rodzinnego (wymienioną w art. 23 ust. 4 ustawy lub w rozporządzeniach wykonawczych³²) m.in.: orzeczenia o niepełnosprawności, zaświadczenie lekarskie lub zaświadczenie wystawione przez położną, zaświadczenie o uczęszczaniu dziecka do szkoły oraz inne dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do zasiłku, w tym oświadczenia wyjaśniające sytuację obywateli Ukrainy. W przypadku zmiany sytuacji rodzinnej wnioskodawcy dołączali dokumenty potwierdzające zmianę.

Wnioski i oświadczenia były podpisane przez wnioskodawców. Oświadczenia stron zawierały także klauzulę o treści „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”, zgodnie z art. 23 ust. 2a ustawy.

Niezależnie od dokumentów dołączonych przez wnioskodawców, poza sprawami o których mowa niżej, jednostka kontrolowana zgodnie z art. 23b ust. 1 ustawy, samodzielnie pozyskiwała informacje o wysokości dochodów, wysokości składki na ubezpieczenia społeczne, należnych podatków i przysługujących zwrotów (MF) wnioskodawców oraz członków ich rodzin, jak również wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne (ZUS), co jest niezbędne przy ustalaniu wysokości dochodów rodziny. Ponadto Organ weryfikował dane

³¹Wnioski: nr xxxx z dnia xxxx r. nr xxxx z dnia xxxx r.

³² Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustaleniu prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. poz. 1466); Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku i oświadczeniach o ustaleniu prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1340).

wnioskodawcy oraz członków ich rodzin w rejestrze PESEL, CWU, CBB, CEIDG i KRUS – w zależności od sprawy.

W 3³³ sprawach weryfikacje CBB, w tym w 2³⁴ z ww. spraw także weryfikacje CWU i PESEL przeprowadzono dzień po wydaniu rozstrzygnięcia. Ponadto w 12³⁵ sprawach brak jest danych z rejestru CBB pozostałych członków rodziny wnioskodawcy. Ponadto w 2³⁶ sprawach, w których strony ubiegały się o dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (dotyczy szkoły średniej) – nie weryfikowano danych w MEN.

Ośrodek nie weryfikował danych drogą elektroniczną w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitorowania i Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMOoN) oraz Aplikacji Centralnej Rynku Pracy. Zgodnie z art. 23b ust. 1 ustawy, organ właściwy ustalając prawo do świadczeń rodzinnych obowiązany jest do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny z systemu informacji oświatowej, o którym mowa w przepisach o systemie informacji oświatowej oraz zgodnie z pkt 5 cyt. przepisu ustawy – informacji o legitymowaniu się odpowiednim orzeczeniem.

Do spraw złożonych na podstawie przepisu art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa³⁷ dołączone były wydruki z rejestru MF, ZUS, CWU, CBB, CEIDG, MEN oraz PESEL, z którego wynikało, że wnioskodawcy oraz członkowie rodziny opuścili Ukrainę w związku z konfliktem zbrojnym i zostali wpisani do rejestru SPR. W aktach spraw znajdowały się dokumenty potwierdzające nadanie nr PESEL ze statusem UKR dla wnioskodawców oraz członków rodzin przebywających na terenie RP. Po włączeniu usługi Rejestru Straży Granicznej, Ośrodek wywołał usługi w celu potwierdzenia pobytu na terenie RP obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym trwającym na terytorium tego państwa.

Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami przyznano w sprawach, w których dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał miesięcznie kwoty 674 zł lub kwoty 764 zł w przypadku, gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem

³³ Sprawy zakończone decyzjami: GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

³⁴ Sprawy zakończone decyzjami: GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

³⁵ Sprawy zakończone decyzjami: GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxr., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx., GOPS.xxxx z dnia xxxx r.,

³⁶ Sprawy zakończone decyzjami: GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

³⁷ Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2024 r., poz. 167 z późn. zm.)

o niepełnosprawności. W przypadku, gdy dochód rodziny przekraczał kwoty uprawniające daną rodzinę do zasiłku rodzinnego, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami przyznano w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny, tj. z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”.

GOPS ustalał dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie na podstawie dokumentów dotyczących właściwego roku bazowego pozyskanych z dostępnych systemów informatycznych oraz dołączonych do wniosków dokumentów dotyczących utraty lub uzyskania dochodu w roku kolejnym.

W 23 na 28 skontrolowanych spraw, dochody rodzin wyliczono prawidłowo w oparciu o dokumentację dochodową z właściwego roku bazowego, z uwzględnieniem dochodów uzyskanych i utraconych, oraz innych dochodów niepodlegających opodatkowaniu, w tym dochodów z gospodarstwa rolnego.

W 5³⁸ sprawach (co stanowi 17,9 %), dochód przypadający na osobę w rodzinie został błędnie wyliczony, nie miał on jednak wpływu na uprawnienia do świadczeń. W 3 z ww. spraw zasiłki wraz z dodatkami zostały przyznane w pełnej wysokości. Natomiast w pozostałych 2 prawidłowo odmówiono prawa do zasiłków rodzinnych z uwagi na przekroczenie kryterium dochodowego.

W pierwszej sprawie³⁹ wnioskodawczyni w roku bazowym 2021 otrzymała alimenty na dwoje dzieci zgodnie z wyrokiem sądu, po 300 zł na każde z nich. Wnioskodawczyni oświadczyła, że tytułem alimentów otrzymała łącznie 4800 zł. Dochód w przeliczeniu na jednego członka rodziny zawyżono, ponieważ uzyskane alimenty w roku bazowym 2021 r. Organ przeliczył przez 8, a nie przez 12 miesięcy. Należy przypomnieć, że alimenty na rzecz dzieci są wymienione jako jeden z tych dochodów, które nie są opodatkowane, ale mają wpływ na uzyskanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Zatem ich wysokość, należy brać pod uwagę przy wyliczaniu dochodu, dzieląc osiągniętą z tego tytułu kwotę w wysokości 4800 zł przez 12 miesięcy pomimo tego, że świadczenia te były pobrane tylko przez 8 miesięcy tego roku. Prawidłowo ustalony dochód powinien wynosić 876,34 zł. W tej sprawie prawidłowo odmówiono prawa do przyznania zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

W drugiej sprawie⁴⁰ Organ ustalając dochód przypadający na jednego członka rodziny nie pomniejszył dochodu o podatek i składkę zdrowotną z pobranej trzynastej i czternastej emerytury przez jednego z członków rodziny, co jest niezgodne z art. 3 pkt 1 ustawy. W ten

³⁸ Sprawa oznaczona nr GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx., GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

³⁹ Sprawa zakończona wydaniem decyzji administracyjnej nr: GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

⁴⁰ Decyzja administracyjna nr GOPS.xxxx z dnia xxxx.

sposób zawyżono dochód o 7,62 zł. Prawidłowo dochód powinien wynosić 875,67 zł. Organ prawidłowo odmówił prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

W trzeciej sprawie⁴¹ wnioskodawczynie otrzymała po roku bazowym (we wrześniu 2022 r.) alimenty w kwocie 1000 zł. W złożonym wniosku o przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego na str. 7 wskazała otrzymane alimenty jako uzyskanie dochodu przez członka rodziny. Organ ustalając dochód rodziny powyższe alimenty również potraktował jako dochód uzyskany, co było niezgodne z przepisem art. 3 ust. 24 ustawy. W tej sprawie prawidłowo dochód powinien wynosić 133,33 zł zamiast 466,67 zł.

W kolejnej sprawie⁴² wnioskodawczynie zawiesiła prowadzoną działalność gospodarczą w związku z opieką nad dzieckiem do 3 r.ż. W tej sprawie jednostka kontrolowana do dochodu rodziny doliczyła dochód z prowadzonej przez wnioskodawczynię działalności gospodarczej podczas gdy, zgodnie z art. 3 pkt 23 lit. f, powinien go utracić. W związku z tym zawyżono dochód, który prawidłowo powinien wynosić 13,24 zł miesięcznie na jednego członka rodziny.

W ostatniej sprawie⁴³ Organ, ustalając prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, doliczył dochód z renty, którą wnioskodawca na dzień składania wniosku utracił. W związku z powyższym dochód przypadający na jednego członka w rodzinie został zawyżony. W tej sprawie ustalając dochód należało wziąć pod uwagę tylko dochód z prowadzonej działalności gospodarczej oraz niewykorzystanej ulgi na dzieci. Prawidłowo dochód powinien wynosić 45,69 zł.

We wszystkich skontrolowanych sprawach, zgodnie z § 1 pkt 1-11 rozporządzenia⁴⁴, prawidłowo określono wysokość zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami. Dodatki do zasiłków rodzinnych przyznawano na właściwe dzieci uprawnione do zasiłków rodzinnych zgodnie ze złożonym wnioskiem. Sprawy rozpatrywano w terminach zgodnych z przepisami zawartymi w art. 26 ust. 2a - 4a ustawy oraz w art. 35 k.p.a.

W żadnej ze spraw poddanych kontroli nie odnotowano przypadku umieszczenia dziecka w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, w pieczy zastępczej, pod opieką opiekuna prawnego, pozostającego w związku małżeńskim.

W skontrolowanych sprawach prawidłowo ustalono okres, na jaki przyznano zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, tj. w 15 sprawach na cały okres zasiłkowy, zgodnie

⁴¹ Wniosek nr xxxx z dnia xxxx.

⁴² Decyzja administracyjna nr GOPS.xxxx z dnia xxxx.

⁴³ Decyzja administracyjna nr GOPSxxxx z dnia xxxx

⁴⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokość świadczeń rodzinnych oraz wysokość zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2021 r., poz. 1481).

z art. 24 ust. 1 ustawy; w 1 sprawie od początku okresu zasiłkowego do ukończenia nauki w szkole, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy; w 8 sprawach począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami do końca okresu zasiłkowego, zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy.

Ponadto w 3 sprawach⁴⁵ na skutek przedłużenia ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności w związku z COVID-19 wydłużono okres pobierania dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

W 1 z ww. spraw przyznano stronie prawo do zasiłku wraz z dodatkami, z zastosowaniem zasady „złotówka za złotówkę”, w tym dwóch dodatków uzależnionych od niepełnosprawności, tj. dodatku z tytułu samotnego wychowywania (w kwocie 273 zł) oraz kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, od 1 listopada 2023 r. do 29 lutego 2024 r., tj. do końca ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności⁴⁶. Następnie na podstawie art. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2023 r.⁴⁷ wydano decyzję zmieniającą i przyznano stronie prawo do zasiłku rodzinnego w okresie od 1 listopada 2023 r. do 31 października 2024 r., dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka od 1 listopada 2023 r. do 31 października 2024 r., dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego 2023/2024 oraz dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego od 1 listopada 2023 r. do 30 września 2024 r. Pomimo wskazania, że decyzję zmienia się w części dotyczącej okresu i wysokości przyznanych świadczeń rodzinnych, to sentencja tej decyzji⁴⁸ była nieprawidłowa, ponieważ nie wskazano w niej kwot przyznanych świadczeń. Ponownie przyznano w niej prawo do zasiłku rodzinnego, dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego bez wskazania, że nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności oraz dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka bez wskazania w jakim okresie dodatek ten przysługuje w kwocie 273 zł, a w jakim w kwocie 193 zł. Stronie przyznano świadczenia z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” na łączną kwotę 439,07 zł, czyli uwzględniono w niej kwotę podwyższonego dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka, która nie miała odzwierciedlenia w rozstrzygnięciu. Prawidłowo należało zatem orzec o zmianie wysokości dodatku z tytułu samotnego wychowania dziecka od 1 marca do 30 września 2024 r. do kwoty 273 zł, a od 1 do 31 października 2024 r. o przyznaniu dodatku w kwocie 193 zł. W zakresie

⁴⁵ Decyzja administracyjna nr GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

⁴⁶ Orzeczenie o niepełnosprawności nr xxxx z dnia xxxx r.

⁴⁷ Ustawa z dnia 19 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących zachowaniu ważności niektórych orzeczeń o niepełnosprawności lub orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2023 r., poz. 2768)

⁴⁸ Decyzja administracyjna nr GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

zaś dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego wydłużonego do 30 września 2024 r. sentencja decyzji powinna zawierać wskazanie, że przyznaje się go nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności.

Po otrzymaniu nowego orzeczenia o niepełnosprawności, świadczeniobiorczyni zawniosowała o przyznanie dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego. W tym przypadku strona nie miała obowiązku składania kolejnego wniosku na ten sam okres zasiłkowy. Organ powinien z urzędu wydłużyć prawo do przysługujących dodatków uzależnionych od niepełnosprawności po otrzymaniu nowego orzeczenia o niepełnosprawności. Organ wydał w tej sprawie decyzję zmieniającą⁴⁹, w której orzekł o zmianie decyzji z 17 sierpnia 2023 r.⁵⁰ oraz decyzji z 27 lutego 2024 r.⁵¹ w ten sposób, że przyznał wyłącznie dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego od 1 czerwca 2024 r. do 31 października 2024 r. Nieprawidłowo sformułowana sentencja decyzji wyeliminowała przyznanie ww. dodatku za okres od 1 listopada 2023 r. do 31 maja 2024 r. Ponadto Organ nie zmienił okresu przyznania dodatku z tytułu samotnego wychowania dziecka w wyższej wysokości, zatem jego wypłata w podwyższonej wysokości nie znajduje odzwierciedlenia w rozstrzygnięciu decyzji. Rozstrzygnięcie decyzji powinno być sformułowane w sposób jasny i precyzyjny i wskazywać jakie świadczenia w jakiej wysokości oraz na jakie okresy są przyznawane.

Stronie przyznano świadczenia z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” na łączną kwotę 439,07 zł, czyli kwota zawierała podwyższony dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka. Prawidłowo powinno się zatem orzec o zmianie decyzji pierwotnej z dnia ... zmienionej decyzją zmieniającą z dnia ... i zmienić jedynie datę końcową, czyli wydłużyć okres pobierania dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego oraz dodatku w tytułu samotnego wychowywania (w kwocie 273 zł) do 31 października 2024 r.

W 1 sprawie⁵² z powodu zmiany sytuacji rodzinnej, tj. urodzenia dziecka i przyznania stronie prawa do zasiłku rodzinnego na nowo narodzone dziecko oraz dodatku z tytułu urodzenia dziecka, Organ zmienił decyzję pierwotną i przyznał wnioskowany zasiłek oraz dodatek do końca okresu zasiłkowego.

⁴⁹ Decyzja administracyjna nr GOPS.xxxx z dnia xxxx.

⁵⁰ Decyzja pierwotna nr GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

⁵¹ Decyzja zmieniająca nr GOPS.xxxx r z dnia xxxx r.

⁵² Decyzja administracyjna nr GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

W kolejnej sprawie⁵³ (okres zasiłkowy 2023/2024) z wniosku złożonego na podstawie przepisów art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, prawo do zasiłków i dodatków ustalono prawidłowo do 4 marca 2024 r., tj. do dnia, do którego na dzień wydania decyzji pobyt w Polsce był legalny. Następnie Organ na podstawie wydłużonego prawa do legalnego pobytu na terytorium Polski⁵⁴ wydłużył okres przysługiwania zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami⁵⁵ do 30 czerwca 2024 r. Następnie od 1 marca 2024 r. przyznano stronie prawo do dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego na podstawie wniosku złożonego 29 marca 2024 r., do którego strona dołączyła orzeczenie o niepełnosprawności z dnia 21 marca 2024 r. Prawidłowo powyższy dodatek powinien zostać przyznany od 1 stycznia 2024 r., tj. od miesiąca złożenia wniosku do powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności (5 stycznia 2024 r.). Zgodnie bowiem z art. 24 ust. 2a ustawy, jeżeli w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia uzależnionego od niepełnosprawności prawo to ustala się począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności. Wobec powyższego powstała niedopłata na kwotę 180 zł (2x90 zł). Następnie świadczeniobiorczyni złożyła kolejny wniosek o przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami⁵⁶. Ośrodek przyznał prawo⁵⁷ do świadczeń od 1 lipca 2024 r., tj. od miesiąca złożenia wniosku o przyznanie prawa do świadczenia. W tym przypadku strona nie miała obowiązku składania kolejnego wniosku na ten sam okres zasiłkowy, ponieważ po wprowadzeniu przepisów dotyczących wydłużenia okresu legalnego pobytu obywateli Ukrainy w Polsce (które weszły w życie 15 maja 2024 r.)⁵⁸, Organ powinien z urzędu wydłużyć prawo do przysługujących zasiłków wraz z dodatkami, zamiast wydawać decyzję przyznającą.

W 2 sprawach w trakcie okresu zasiłkowego prawidłowo uchylono decyzje przyznające prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami. W pierwszej sprawie powodem uchylecia było podjęcie zatrudnienia przez członka rodziny i przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do pobierania zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami. Natomiast w drugiej,

⁵³ Decyzja przyznająca nr GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

⁵⁴ Weryfikacje danych w rejestrze Straży Granicznej z dnia xxxx r.

⁵⁵ Decyzja administracyjna nr GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

⁵⁶ Wniosek nr xxxx z dnia xxxx r.

⁵⁷ Decyzja przyznająca nr GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

⁵⁸ Ustawa z dnia 15 maja 2024 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznawany jest za legalny.

powodem uchylecia było pobieranie zasiłku rodzinnego przez pełnoletniego syna świadczeniobiorcy na własne dziecko w innym ośrodku pomocy społecznej. Organ prawidłowo, na podstawie art. 7 ust. 4 ustawy uchylił w tej sprawie decyzję przyznającą.

Sentencja 1 decyzji uchylającej⁵⁹ była nieprawidłowa, bowiem orzeczono w niej o: „uchyleniu decyzji nr ... z dnia ... (...), wstrzymaniu wypłaty świadczenia od ..., powodem uchylecia decyzji jest przekroczenie kryterium dochodowego”. W tym przypadku należało uchylić decyzję przyznającą, z pominięciem zapisu o wstrzymaniu wypłaty oraz powodu uchylecia. Rozstrzygnięcie powinno być sformułowane w sposób jasny i precyzyjny i nie może wynikać pośrednio z uzasadnienia do decyzji, należy zatem uznać za zbędne elementy sentencji, które wykraczają poza zakres istoty rozstrzygnięcia, takie jak: określenie powodów uchylecia decyzji czy wstrzymanie wypłaty, które może nastąpić wyłącznie na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy i nie następuje w trybie decyzyjnym, lecz w drodze czynności materialno-technicznej, bowiem nie stanowi o istocie prawa do świadczeń rodzinnych. Wskazanie powodów wydania konkretnego rozstrzygnięcia powinno stanowić element uzasadnienia decyzji. Prawidłowo sformułowane rozstrzygnięcie decyzji uchylającej powinno brzmieć: „uchylam decyzję nr ... z dnia ...”.

W powyższych sprawach Organ wydał decyzje o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń⁶⁰. Zgodnie z art. 30 ust. 7 ww. ustawy poinformowano stronę, że nienależnie pobrane świadczenia rodzinne podlegają egzekucji. W decyzjach prawidłowo ustalono kwotę nienależnie pobranego świadczenia podlegającą zwrotowi oraz określono, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi wraz z odsetkami za opóźnienie, co jest zgodne z art. 30 ust. 8 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Świadczeniobiorcy dokonali zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami za opóźnienie, których wysokość została ustalona na dzień dokonania spłaty.

W sprawach poddanych kontroli wydano 4 decyzje odmowne⁶¹, ponieważ przekroczenie dochodu rodziny było wyższe niż łączna kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, co oznaczało, że nie mogła zostać zastosowana zasada „złotówka za złotówkę”.

Decyzje administracyjne w sprawach zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami wydano zgodnie z wymogami art. 107 k.p.a. Decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a., tj. oznaczenie organu właściwego, oznaczenie strony, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie o możliwości,

⁵⁹ Decyzja administracyjna nr GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

⁶⁰ Decyzje administracyjne nr. GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

⁶¹ Decyzje administracyjne nr: GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

terminie i sposobie wniesienia odwołania, oraz podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich wydania. Zawierały w pouczeniu informację o konieczności zgłaszania przez stronę wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczeń oraz informację, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi. Zawierały także informację o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a. Decyzje przyznające zasiłek rodzinny wraz z dodatkami z zastosowaniem zasady „złotówka za złotówkę” zawierały czytelny i przejrzysty sposób wyliczenia kryterium dochodowego oraz informację dotyczącą braku możliwości przysługiwania zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

Analiza badanych decyzji wykazała, że:

1. w treści decyzji przyznających, w tym z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” oraz decyzji zmieniających nie poinformowano strony, że decyzje te zgodnie z treścią art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych są natychmiast wykonalne,
2. w podstawie prawnej wszystkich skontrolowanych decyzji powołano art. 29 ustawy, natomiast w 1 decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń⁶² dodatkowo również art. 163 k.p.a. Przepisy te nie miały zastosowania w sprawie,
3. w podstawie prawnej 1 decyzji uchylającej⁶³ oraz 1 decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń⁶⁴ powołano rozporządzenie wykonawcze z dnia 6 lipca 2023 r., które nie miało zastosowania w sprawie.

Decyzje doręczano stronom zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 k.p.a. W aktach spraw znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę ze wskazaniem daty doręczenia, stosownie do zapisu art. 46 § 1 k.p.a.

Przyznane świadczenia wypłacano w okresach miesięcznych, o czym stanowi art. 26 ust. 1 ustawy. Powyższe realizowano zgodnie z dyspozycją wnioskodawców, tj. przelewami bankowymi na wskazane konta bankowe. Analiza „Kart zrealizowanych świadczeń” potwierdziła, że świadczenia wypłacano w terminach i zgodnie z wysokością ustaloną w wydanych decyzjach administracyjnych, za wyjątkiem 2 decyzji⁶⁵, o których mowa wyżej. Przysługujące świadczenia wypłacono w wysokości wynikającej z przepisów prawa, natomiast niezgodnie z wydanymi rozstrzygnięciami.

⁶² Decyzja administracyjna nr GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

⁶³ Decyzja administracyjna nr GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

⁶⁴ Decyzja administracyjna nr GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

⁶⁵ Decyzje administracyjne nr GOPS.xxxx z dnia xxxx r., GOPS.xxxx z dnia xxxx r.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

1. W 2 sprawach nie zastosowano się do przepisów art. 24a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych i nie wezwano pisemnie wnioskodawców do poprawienia wniosków.
2. W 2 sprawach, w których strony nie zastosowały się do wezwania i nie dostarczyły brakujących dokumentów, należało pozostawić wniosek bez rozpatrzenia, bez wydawania w tej sprawie postanowienia.
3. 2 wnioski złożone elektronicznie opatrzone nieprawidłową datą wpływu, gdyż wskazano datę pobrania z systemu, a nie datę złożenia wniosku.
4. W 3 sprawach weryfikacje CBB oraz w 2 sprawach również weryfikacje CWU i PESEL przeprowadzono po wydaniu rozstrzygnięcia, ponadto w 12 sprawach nie pozyskano weryfikacji CBB członków rodziny.
5. W 2 sprawach nie przeprowadzono weryfikacji MEN, ponadto nie weryfikowano danych w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitorowania i Orzekania o Niepełnosprawności, a także w Aplikacji Centralnej Rynku Pracy.
6. W 5 sprawach nieprawidłowo ustalono dochód rodziny, ponieważ dochody nieopodatkowane uzyskane w roku bazowym zamiast podzielić przez 12 podzielono przez 8 miesięcy, nie pomniejszono dochodu o składkę zdrowotną i należny podatek uzyskany z dodatkowego 13 i 14 wynagrodzenia, otrzymane alimenty po roku bazowym potraktowano jako uzyskanie dochodu, nie utracono dochodu z zawieszonyj działalności gospodarczej (zgodnie z art. 3 pkt 23 lit. f ustawy) oraz z utraconej renty. Powyższe nieprawidłowości nie miały wpływu na prawo do świadczeń.
7. W 1 sprawie dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego przyznano od 1 marca 2024 r., podczas gdy prawidłowo należało przyznać go od 1 stycznia 2024 r., powyższe spowodowało niedopłatę w kwocie 180 zł.
8. W 1 sprawie, w której przedłużono okres legalnego pobytu obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej, jednostka kontrolowana przyznała zasiłki rodzinne wraz z dodatkami na podstawie kolejnego wniosku złożonego na ten sam okres zasiłkowy zamiast z urzędu zmienić decyzję przyznającą.
9. 2 decyzje zmieniające zawierały nieprawidłowo sformułowane rozstrzygnięcie, czego skutkiem była wypłata świadczeń w wysokości niezgodnej

z rozstrzygnięciem decyzji (w tych przypadkach wypłacane kwoty były zgodne z przepisami na podstawie których je obliczono).

10. W sentencji 1 decyzji uchylającej orzeczono o uchyleniu decyzji, wstrzymaniu wypłaty świadczenia od 1 stycznia 2024 r. oraz wskazano powód uchylenia. Rozstrzygnięcie powinno być sformułowane w sposób jasny i precyzyjny z pominięciem elementów, które wykraczają poza zakres istoty rozstrzygnięcia, takich jak: określenie powodów uchylenia decyzji czy wstrzymanie wypłaty. Prawidłowo sentencja decyzji uchylającej powinna brzmieć: „uchylam decyzję nr ... z dnia ...” bez wskazywania powodu uchylenia i zapisu o wstrzymaniu wypłaty.
11. W treści decyzji przyznających, w tym z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” oraz decyzji zmieniających nie poinformowano strony, że decyzje te zgodnie z treścią art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych są natychmiast wykonalne,
12. W podstawie prawnej wszystkich decyzji powołano art. 29 ustawy, natomiast w 1 decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń dodatkowo również art. 163 k.p.a. Przepisy te nie miały zastosowania w sprawie,
13. W podstawie prawnej 1 decyzji uchylającej oraz 1 decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń powołano rozporządzenie wykonawcze z dnia 6 lipca 2023 r., które nie miało zastosowania w sprawie.

Ponadto zwrócono uwagę, że:

1. Upoważnienie z 3 kwietnia 2023 r. wydane dla Pani XXXX XXXX nie zostało wycofane z obiegu prawnego, pomimo wydania kolejnego upoważnienia.
2. W 1 sprawie dotyczącej nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nieprawidłowo sporządzono specyfikację, ponieważ zamiast kwoty zwrotu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych wykazano kwotę zwrotu nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych.
3. Zasadnym jest, aby w rozstrzygnięciu kolejnej w sprawie decyzji zmieniającej orzekać o zmianie decyzji pierwotnej z dnia ... zmienionej decyzją zmieniającą z dnia w ten sposób, że...

Za stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi: w okresie od 1 lipca 2022 r. do 14 lipca 2024 r. Pani XXXX XXXX – poprzedni Kierownik Gminnego

Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieczfni Kościelnej oraz pracownicy realizujący kontrolowane zagadnienia, natomiast w okresie od 15 lipca 2024 r. do dnia kontroli Pani XXXX XXXX – obecny Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieczfni Kościelnej oraz pracownicy realizujący kontrolowane zagadnienia.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Panią kierownik do podjęcia następujących działań:

1. Przyjmowania prawidłowo i kompletnie wypełnionych wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, a w przypadku złożenia nieprawidłowo wypełnionych wniosków, wzywania wnioskodawców na podstawie art. 24a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych do ich poprawienia, pod rygorem pozostawienia wniosków bez rozpatrzenia.
2. W sprawach, w których strony nie zastosowały się do wezwania i nie dostarczyły brakujących dokumentów pozostawiania wniosku bez rozpatrzenia z pominięciem wydawania w tym przedmiocie postanowienia.
3. Opatrywania wniosków składanych za pomocą systemu teleinformatycznego datą złożenia wniosku przez wnioskodawcę, a nie datą odebrania wniosku z systemu teleinformatycznego.
4. Dokonywania, każdorazowo przed wydaniem rozstrzygnięcia, niezbędnych weryfikacji wszystkich członków rodziny w dostępnych systemach informatycznych, w tym weryfikacji w PESEL, CBB, CWU, MEN, EKSMoON oraz w Aplikacji Centralnej Rynku Pracy, stosownie do treści art. 23b ust.1 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
5. Prawidłowego ustalania dochodu rodziny, w szczególności: dzielenia dochodów nieopodatkowanych uzyskanych w roku bazowym przez 12, pomniejszania dochodu o dochód netto uzyskany z tzw. „13 i 14 emerytury”. Ponadto nieuwzględniania w dochodzie rodziny alimentów otrzymanych po roku bazowym oraz dochodów utraconych.
6. W sprawie oznaczonej: nr GOPS.xxxx z dnia xxxx r., podjęcia działań w celu przyznania dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego za okres od 1 stycznia do 29 lutego 2024 r. w kwocie łącznej 180 zł oraz dokonania jego wypłaty.
7. W przypadku przedłużenia okresu legalnego pobytu obywateli Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej, dokonywania z urzędu zmiany decyzji przyznającej świadczenia,

zamiast przyznawania świadczeń na podstawie kolejnego wniosku złożonego w tym samym okresie zasiłkowym.

8. W wydanych decyzjach administracyjnych:

- w rozstrzygnięciu decyzji zmieniających orzekania o: „zmianie decyzji przyznającej nr (...) z dnia (...) w części dotyczącej (...)”
- w rozstrzygnięciu decyzji uchylających orzekania o: „uchyleniu decyzji nr (...) z dnia (...)”, bez wskazywania powodów uchylenia oraz zapisu o wstrzymaniu wypłaty świadczeń,
- w decyzjach przyznających, w tym z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” oraz decyzjach zmieniających informowania strony, że decyzje te są natychmiast wykonalne, zgodnie z treścią art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- niepowoływania w podstawie prawnej decyzji administracyjnych art. 29 ustawy, a w decyzjach o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń niepowoływania również art. 163 k.p.a., tj. przepisów niemających zastosowania w sprawie.
- niepowoływania w podstawie prawnej decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń oraz uchylających rozporządzenia wykonawczego, które nie ma zastosowania w sprawie.

Ponadto zwraca się uwagę na konieczność:

1. Wycofania z obiegu prawnego upoważnienia z 3 kwietnia 2023 r. udzielonego Pani XXXX XXXX.
2. Przekazywania specyfikacji w sprawach dotyczących nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego z uwzględnieniem prawidłowej kwoty dokonanego zwrotu.
3. Rozstrzygania w kolejnej w sprawie decyzji zmieniającej o: „zmianie decyzji pierwotnej z dnia (...) zmienionej decyzją zmieniającą z dnia (...) w ten sposób, że (...)”.

POUCZENIE

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję do przekazania,

w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Katarzyna Kieszek
**Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki
Społecznej**

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości: Pan XXXX XXXX, Wójt Gminy Wieczfnia Kościelna